

KÜLDETÉS

2017. október A Kárpátaljai Református Egyház lapja

XXV. évf. 10. szám

„Er s vár a mi Istenünk, jó fegyverünk és pajzsunk.
Ha velünk, ki ellenünk? Azúr a mi oltalmunk. (MRE 254a/l)

A tartalomból

Magyar-ukrán Újszövetség

A Reformáció 500. évfordulójának alkalmából a Magyar Bibliatársulat október 16-án két nyelvű Újszövetségeket adott át a Kárpátaljai Református Egyháznak, illetve a Kárpátalján működő ukrán protestáns egyházak vezetőinek.

Részletek az 5. oldalon

Lélekmentés Csongoron

A csongori Bethesda Szervezőbetegeket Ment Misszió immáron húsz éve végzi lélekmentés szolgálatát szervezőbetegek között Október elsején ezert adtak hálát a misszió munkatársai az itt szabadultakkal közösen.

Részletek a 6. oldalon

Hálaadás a szolgálatért

Balogh Attila református lelkész-esperes 20 évvel ezelőtt kezdte meg szolgálatát Eszenyben és Szalókán, Peleskei Béla pedig Tekeházán, Királyháza, amiért ünnepi istentiszteleteken adtak hálát.

Részletek a 9. oldalon

Találkoztak a hív pedagógusok

A kárpátaljai hív pedagógusok szeptember 17-én Máramaros-Ugocsa Egyházmegye számos pontjáról érkeztek Tivadalfalvára, hogy részt vegyenek az oktatásban résztvevők számára szervezett csendesnapon.

Részletek a 10. oldalon

500 fiatal emlékezett

Beregszász téren október 14-én délután közel ötszáz fiatal gyűlt össze a Kárpátaljai Református Ifjúsági Szervezet (KRISZ) meghívására a reformáció ötszázadik évfordulójának méltó megünneplése céljából.

Részletek a 12. oldalon

N szövevényi csendesdélután

A reformáció emlékévében *El re az áldás útján* címmel szervezte meg a Máramaros-Ugocsa Egyházmegye Református N szövevényi csendesdélutánját, amelynek ezúttal Tiszakeresztúr adott otthont.

Részletek a 12. oldalon

1517. október 31-én Luther Márton kiszögezte 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára és ezzel kezdetét vette a reformáció, amelynek idén ünnepeljük 500. évfordulóját. Ez alkalom ad arra, hogy emlékezzünk a múltra, megvizsgáljuk gyülekezeteink és önmagunk életét, hogy felismerjük, miben kell visszatérnünk a Szentírás tanításához. A reformáció lényege ma is abban van, hogy az emberek olvassák a Bibliát, hisz ez a legbiztosabb kapcsolat Istennel: a kijelentett Ige által Isten rámutat a b neinkre, arra, amit I meg kell reformálnunk. Ha nincs bibliolvasás, akkor nem történik megújulás.

Lapunk októberi számának f témája a reformáció...

Kedves Olvasó! Talán soha nem láttam még annyi megfáradt embert magam körül, mint mostanában. Valahogy mindenki bele van fáradva abba, ami körülvesz minket. Aki külföldön dolgozik, vagy valamelyik családtagját várja haza, az bele van fáradva az egyedüllétbe. Aki itthon próbálkozik a megélhetéssel, az bele van fáradva, hogy 2-3-szor annyit kell teljesíteni, hogy el teremtsék a szükségeseket. Belefáradtak a nagyszülők, hogy helyt kell álljanak a szülők helyett is, és fáradtak a gyerekek a szüleik nélkül. Mindenki belefáradt a bizonytalanságba. Árgus szemmel figyeljük a napi híreket, de lassan ebbe is belefáradtunk: oktatási törvény, terrorista ellenes hadműveletek, migránsok... Sajnos a hív nép körében sem jobb kép: fáradtak a presbiterek, mert kevesebben maradtak, és sokszor a lelkészek szájából is kopottan, erőtlenül szól az Ige. Mi a megoldás? Meg kéne újulni! Er t meríteni. De honnan?! Miből?!

Pál apostolnak ez a félmondata ebben is eligazít minket. Arra biztat az Ige, hogy az értelmünket újítsuk meg. A problémákat magunk körül nem tudjuk megváltoztatni. Az országunk gazdasági helyzetén, sajnos, nem javíthatunk. A politikai helyzet is adott, kevés befolyásunk van rá. Isten viszont azt kínálja, hogy minket újít meg. A mi reményeinket, a

Mindennapi megújulás

„...ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával...” (Róma 12, 2)

mi látásunkat és a mi gondolkodásunkat. A 2Királyok 19-ben Illés megfáradásáról olvasunk, ülés kiégés, depresszióba esik. Sokat dolgozott az Úrért, egyedül szállt szembe Isten ellenségeivel, a Baal és Asera papokkal, kibírta a három és fél éves aszályt is, de végül megtört. Úgy érzi, hogy nem maradt több ereje. Tüldözi a királyt, a királynét, az egész országot. Mintha minden összefogott volna ellene. Megfáradva lefekszik egy bokor alá, és szeretne meghalni. Ebben a helyzetben jönni hozzá közel Isten. Elviszi Illést a Hóreb-hegyre, és beszél vele. Körülveszi az szeretetével. Új erőt és új célokkal tölti meg ülését. És megváltoztatja látásmódját. Isten nem változtatja meg ülés körülményeit. Nem lesznek hozzá barátságosabbak az ellenségei. De az Istennel való bensőséges találkozás megváltoztatja ülését: megújul. Most már bátran vág neki a feladatainak, nyoma sincs a régi csüggedésnek.

Hitem szerint ilyen megújulás ma is lehetséges. Azért vagyunk sokszor fáradtak, mert az életünk problémáit egyedül akarjuk cipelni, mint ülés. Pedig Isten alig várja, hogy segít-

hessen nekünk. Az Istennel való kapcsolatból meríthetünk erőt a napi harcainkhoz. Az szavai adnak erőt és változtatnak meg bennünket. Naponta szükségünk van arra, hogy megújuljunk a hitünkben, a reményességünkben, az erőnkben. És a megújulást csakis Isten I kaphatjuk meg!

A római levél arra biztat, hogy újuljunk meg a gondolkodásunkban: ne a bajokat lássuk, hanem Istent, aki a világ kormányánál áll. A helyzetben szerint (Máté 14) Jézus a vízen járva közeledett a tanítványai felé. Péter ezt látva kérte, hogy is hadd szálljon ki a hajóból és mehessen Jézushoz árvízen járva. Amíg Péter Jézusra tekintett, addig gond nélkül járt a vízen. De mikor levette szemét mesteréről és a haragos hullámokat látta maga előtt, akkor süllyedni kezdett... A mi feladatunk: Jézusra tekinteni. És akkor lehetetlen is lehetségessé válik. Minden eshetéggel szemben, minden fenyegetéssel hatalom és fárasztó harc között el re tudunk jutni - Isten erejében.

Folytatás a 2. oldalon

A Nagyberegi Református Elemi Népiskola építésének története

Egy iskola építése mindig jelent s esemény a közösségek életében. Fokozottan így van ez egy kisebb faluközösségnél, akár a jelenről, akár a múltról beszélünk. Jelen írás (egy nagyobb kutatás részeként) a nagyberegi református felekezeti elemi népiskola épülete megújításának, átépítésének kalandos történetét vázolja a jelenleg elérhető és feltárt írásos történelmi források alapján.

Az 1595-től fenntartott református iskola épületéről egy 1940-ben született vázlatos beszámoló-ból értesülhetünk, amely szerint az nádfedeles volt és fából készült, ám egészen az 1840-es évekig mégis fennállt. Ekkor a templomkert északi oldalán, a lelkész-lakkal szemben, két tanterem és két tanítói lakásból álló hosszú, alacsony épületet húzatott fel az egyházközösség. Az 1808-1809-es egyházlátogatási jegyzékben az iskoláról magáról nem esik szó, ám a tanítói telek leírásában mégiscsak elég pontos utalást találunk annak elhelyezkedésére, íme: „A rector számára való Telek, a Templommal együtt egy Funduson [...] fekszik, de a Templomtól külön van rekesztve. Szomszédja mind az Oskola Udvarnak, mind a Templomnak, minden felől az utca.”

Amikor ez az 1868. évi XXXVIII. tc. 27. §-a által elírtaknak - „Az újonnan építendő iskoláépületek egésszesen helyen épültek, szárazak és a gyermekek létszámához mérten (egy teremre 60 gyermeket, s minden gyermekre legalább is 8-12 négyzetméternyi helyet számítva) elegendő számú tágas, világos és könnyen szellőztethető tanteremmel legyenek ellátva” - már nem felelt meg, akkor azt átalakították. Így a templom melletti telken a fiúk számára maradt egy tanterem és hozzá egy tanítói lakás, a lányok tanítására pedig a község adott egy - az akkori viszonyokat véve alapul - jó állapotban és jó megvilágítással rendelkező nagyobb méretű tantermet, illetve hozzá még egy tanítói lakást is. Utóbbiak az akkori község háza (jelenleg a városi ház és óvoda) épületével szemben voltak.

Az első (fiú) iskola épületének állaga a 19. század végére nagyon leromlott, és a dinamikus gyarapodó lakosú településen már nem lehetett az iskoláskorú gyermekeket nem csak nemek szerinti osztásban, de az elírt 60 fős osztálytermi bontásban tanítani. Ekkor merült fel, hogy talán át kellene adni az iskolát az államnak, mert nincs elég jövedelme az egyházközösségnek. Ez ügyben a nagyberegi egyházközösség nevében az 1900. évben Vígvári Mihály a Tiszántúli Ev. Ref. Egyházkerület Közgyűléséhez fordult engedélyért, amit azonban a közgyűlés 1900. november 16-án elutasított „az egyház kedvező helyzetére való tekintettel.” A jelenlévő Uray Imre közgyűlési tag szerint az egyházi iskolák államosítását vagy a tanítók sürgetik, mert menekülni szeretnének az egyházmegye fennhatósága alól, vagy pedig maguk a lelkészek, akik az államosítással, így a hitoktatói cím

és fizetés elnyerésével saját anyagi céljait tartják csak szem előtt. Hogy Nagybereg esetében, a két lehetséges indok közül bármelyik is fennforgott volna, abban az eddigi kutatások alapján nem lehet állást foglalni. Azonban olyan nagyon rossz anyagi helyzetben nem lehetett az egyházközösség, mert 1905 februárjában versenytárgyalást írtak ki lelkész lakás építésére, amelyre 12 838 koronát irányoztak elő, amelyet aztán Sütő Sándor és Viktor József nagyszalontai vállalkozók nyertek el a kitöltött összeg 1 99 korona 10 fillérrel alacsonyabb ajánlatukkal.

Nagybereg község képviselő-testülete végül 1904 februárjában olyan határozatot fogadott el, mely szerint átépíteti a két iskolát (ti. a fiú- és leányiskolát), s az elbontott fennálló helyére, a leányiskola épületét pedig a Fagyas-féle telekre. E határozat ellen Szendrey Lajos beregi körjegyző a Bereg Vármegyei Törvényhatósági Bizottságához fellebbezést nyújtott be. A fellebbezés eredményes volt, mivel a bizottság 1904. decemberi rendkívüli közgyűlésének határozatában „az építendő iskola helyéül a község tulajdonát képező térséget, az ún. „Kossuth” tért jelöli ki.” Az indoklásból egyértelműen kitűnik, hogy a vármegye szerette volna, ha az iskola elkerül az egyház tulajdonából és fenntartásából, s ha már nem kerül át állami tulajdonba, akkor legalább községi jelleget kapjon: „A fiúiskola az ev. ref. egyház tulajdonát képezi, az ev. ref. egyház pedig szóban lévőkkel úgy engedné meg az építkezést, ha az épületet az egyház tulajdonába engedné át. - Úgy gazdasági, mint kulturális szempontból elnyösebb, ha az összes iskola egy tömbben építetik fel.”

Az iskolaépítés ügye akkor fordult tevőlegesen is egyenesbe, amikor 1905-ben személycserére került sor a községi elöljáróságon, és Kovács Istvánt a bírói székben Kapor Károly váltotta. Az új községi elöljáróság elhatározta, hogy segítséget nyújt a felekezeti iskolának: két új tanítói állást, a hozzá tartozó alapfi-

zetéssel és nyugdíjárulékokkal, lakásokkal egyetemben, állandó hozzájárulás formájában, felajánlotta az egyházközösségnek. S a református iskola megfelelő elhelyezése céljából új épület felhúzását is vállalták. A mindeközéig feltárt források nem adtak lehetőséget a gyökeres fordulat indoklására, csak azt tudjuk, hogy a községi elöljáróság még 1905 végén beadvánnyal fordult a Bereg Vármegyei Királyi Tanfelügyelőhöz az új református iskola építése ügyében. Utóbbiról a királyi tanfelügyelő segítség elterjesztéséről szerethetünk tudomást, amelyet az 1906 áprilisában a vármegyei Törvényhatósági Bizottság közgyűléséhez nyújtott be. Ez elégtételt jelenthetett az akkori lelkésznek, Vígvári Mihálynak is, aki a Magyar Királyi Valás- és Közoktatásügyi Minisztérium által kezdeményezett, s 1900-ban megszervezett gazdasági ismételt iskola ügyében sok meggondolást folytatott a falu elöljárójával és a községi elöljárósággal egyaránt. Következő hónapban a községi tanács az

iskola és óvoda építésére versenytárgyalást hirdetett 60 729 korona megjelöléssel.

Az elöljáró felvezetés nem akarta az új iskolát a Törvényhatósági Bizottság által kijelölt, ún. „Kossuth” térré építeni, mert azt piactérként használták. A Kapor Károly bíró által irányított képviselőtestület azonban a tanfelügyelő segítségével a piactérrel szembeni telket, amelyet községi iskolatelek címen jegyeztek be. 1907-ben a versenytárgyalási hirdetmény pedig már „állami elemi iskola építési munkáinak” elvégzésére lett meghirdetve a M. kir. Államépítészeti Hivatal által. Végül hat terem és négy szoba 1908 nyarának végére fel is épült, amelyben akkor még az óvodának is terveztek egy termet adni. A négy szobából később egy igazgatói lakás lett kialakítva. 1908. augusztus 6-án a községi képviselőtestület arról döntött, hogy az épület bebútorozását Prágner Károly és Frisch Samu beregszászi asztalos

mesterekre bízva 3384 korona eltelésében.

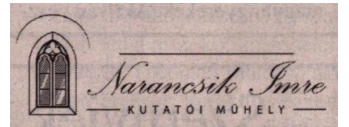
Az elkészült iskolaépületet, ünnepélyes keretek között, végül is „1908. november 15-én adta át a község az egyháznak örökös használati joggal /a míg t. i. iskolai célokra használtatik/ a polgári és egyházi közösségek vagyonfelügyeleti és fennhatóságai képviselőinek jelenlétében azt a díszes, - az egyházmegyében párját ritkító - 6 tanteremmel, egy tanítói lakásból, tágas folyosóból és több kisebb helyiségből /tanácskozási szoba, iskolaszolgálati lakás stb./ álló épületet...”. Vagyis, az iskolát a falu politikai közössége építette saját pénzén és községi tulajdonban lévő telken, és azt nem adta át az egyházközösség tulajdonába, csak örökös használatra. Így egy furcsa felemás állapot alakult ki, mert az iskola községi tulajdonú lett, annak fenntartásához is nagyobb mértékben járult hozzá a község, mint az egyház, de jellegét tekintve református felekezeti iskolaként működött.

Az 1908/1909-es tanévben vezetett egyik mulasztási napló belső borítóján akadtam a kézzel írott feljegyzésre, miszerint „Az új iskolába átjöttünk 1909. január 16-án. A téli Canonica vizitáció volt 1909. január 25-én.”

Jelenleg az épületben református líceumot működtet a Kárpátaljai Református Egyház, s az most már nem községi, hanem egyházi tulajdonát képez.

Szamorovszkyne dr. Nagy Ibolya

Narancsik Imre Kutatói Műhely

Szegezzük ki újra a 95 tételt 500 templom kapujára!

500 évvel ezelőtt a keresztyén egyház a megújulás útjára lépett. Az első lépések a wittenbergi vártemplom kapujára kiszögegetett 95 tétel kalapácsütéseivel kezdődtek. Ennek szeretett volna emléket állítani a magyarországi Bardócz Csaba lelképásztor és csapata úgy, hogy 500 óra alatt kiszögezzék 500 templom kapujára a 95 tételt.

A Mezőcsérei Református Egyházközösség Kárpátalján egyedüli gyülekezetként csatlakozott a programhoz. 2017. október 14-én sikerült átvinni a „stafétát” az új-laki határátkelést érkező futóktól. A 95 tétel a gecsei görögkatolikus templomtól érkezett meg gyalogosan 500 lépés megtételével a gecsei református templom hirdető táblájára. Sajnos nem sikerült úgy mozgósítani a gyülekezetet, hogy tömegesen együtt várjuk a reformációt elindító pontokat, de az igazi reményesség az, hogy máától bárki számára elolvasható a templom elöljárói iratai, ami megrengette az 500 évvel ezelőtti egyházat.

Az akkori „kalapácsütések” egy mozgalmat generáltak. A

szervezők bíznak abban, hogy ezzel a rendezvénnyel sikerült egy olyan mozgalmat elindítanunk, amihez sokan csatlakozhatnak.

A mozgalom egyedisége abban rejlik, hogy az összes magyar nyelvterületet érintette és mindenki számára készen állt a segítség

a csatlakozáshoz. A cél az, hogy az 500 éve az evangélium szerint reformált egyház az elkövetkező 500 évben is az evangélium útján maradjon.

Bardócz Csaba beszámolója alapján Dávid Árpád lelképásztor

